

J.nr. 2026-18094
Ref. fje
Den 27. januar 2026

Kommentering af udkast til Havstrategiens overvågningsprogram 2021-26

Kommentarer indleveret af: Tænk tanken Hav, Philip Thomasen, 3092 0011, pht@taenketankenhav.dk
(Navn, organisation og kontaktinformation)

<i>Titel på produkt</i>	Danmarks havstrategi III – anden del Overvågningsprogram
<i>Kontaktpersoner</i>	Frank Jensen, fje@mst.dk , 4061 3832
<i>Deadline for fremsendelse af kommentarer</i>	12. maj 2026

Generelle kommentarer

<i>Vedrørende</i>	<i>Kommentar</i>
Overordnet bemærkning	<p>Det er en grundlæggende og yderst kritisk svaghed ved udkastet, at overvågningsprogrammet på den ene side skal danne grundlag for en løbende og dækkende vurdering af miljøtilstanden i de danske havområder og for vurdering af effekten af kommende indsatser, men på den anden side eksplicit gøres tentativt efter 2029 og betinget af tilgængelig finansiering. Det fremgår af udkastet til overvågningsprogrammet, at ”<i>gennemførelse af aktiviteter, forslået i dette overvågningsprogram, er under forudsætning af tilstrækkelig finansiering.</i>”</p> <p>Når der lægges op til, at igangværende projekter kan ophøre, og programmet samtidig beskrives som fokuseret på at sikre efterlevelse af Danmarks direktivforpligtelser, er der en betydelig og reel risiko for, at overvågningen i praksis reduceres til <u>under</u> et minimumsniveau, og som ikke vil være tilstrækkeligt til at understøtte en fagligt robust, geografisk dækkende og langsigtet forvaltning af havmiljøet.</p> <p>Det er allerede efter vores vurdering stærkt kritisabelt, at overvågningsprogrammet alene sigter mod minimumsefterlevelse, når formålet samtidig er at kunne følge udviklingen i miljøtilstanden, identificere mangler i datagrundlaget og vurdere, om indsatserne faktisk virker.</p> <p>Der er derfor behov for, at det endelige program skærpes betydeligt, så det tydeligere forpligter staten på et stabilt, tilstrækkeligt finansieret og fagligt dækkende overvågningsniveau for hele perioden 2027-2032 - og varigt herefter.</p>

Vedrørende	Kommentar
Finansiering og robusthed	<p>Det bør fremgå, hvordan overvågningsprogrammets centrale aktiviteter sikres finansiering i hele perioden 2027-2032. Det giver anledning til væsentlig bekymring, at programmet efter 2029 beskrives som tentativt og afhængigt af tilgængelig finansiering, samtidig med at det fremgår, at visse igangværende projekter forventes at ophøre. Det svækker programmets robusthed og indebærer risiko for brud i tidsserier og manglende mulighed for at dokumentere udvikling i miljøtilstanden og effekten af indsatser, hvilket ikke vil være i overensstemmelse med direktivet.</p> <p>Det fremgår af Finanslov 2018, § 24.51.01 Miljøstyrelsen, at der afsættes 9,1 mio. kr. i 2018, 9,6 mio. kr. i 2019 samt 9,2 mio. kr. varigt fra 2020 til overvågningsopgaver i medfør af nyt havstrategidirektiv. Denne yderligere – og <u>lovfastsatte varige finansiering</u> – skulle supplere den eksisterende havstrategiovervågning som følge af de nye forpligtelser, der kom med Kommissionens afgørelse 2017/848 om fastlæggelse af kriterier og metodiske standarder for god miljøtilstand i havområder samt specifikationer og standardmetoder for overvågning og vurdering. Denne yderligere finansiering blev understreget af Miljø- og Fødevarerministeriet i <u>høringsnotat vedr. første del af Danmarks Havstrategi II af 29. april 2019</u>, hvor det fremgik, at der fra 2018 og frem var afsat midler til styrkelse af den marine overvågning, således at der samlet var ca. 12 mio. kr. årligt til drift af havstrategiovervågningen som supplement til den marine overvågning efter blandt andet vandrammedirektivet og habitatdirektivet (<u>Høringsnotat vedr. første del af Danmarks Havstrategi II</u>).</p> <p>På den baggrund fremstår det yderst utilfredsstillende og i modstrid med finanslov 2018, at finansieringen i det foreliggende udkast ikke er beskrevet med tilsvarende klarhed og langsigtet sikkerhed. Det bør derfor præciseres, at der er tilstrækkelige midler til havstrategiovervågningen i perioden 2027-2032 og frem, hvilke aktiviteter midlerne skal dække, og hvordan et stabilt finansieringsniveau vil blive sikret, så overvågningen ikke gradvist udhules over programperioden.</p>

Vedrørende	Kommentar
Prioritering af uundværlige aktiviteter	Det anbefales, at det endelige program tydeliggør, hvilke overvågningsaktiviteter der fagligt og forvaltningsmæssigt er uundværlige og derfor ikke kan bortfalde ved økonomisk pres. Når programmet samtidig skal anvendes til vurdering af miljøtilstand og effekt af indsatser, er kontinuitet og metodisk stabilitet afgørende.
Dataadgang og gennemsigtighed	Det anbefales generelt at styrke den offentlige tilgængelighed af overvågningsdata. Det fremgår af udkastet, at ikke alle data kan findes via de nævnte databaser, og at Miljøstyrelsens data i nogle tilfælde alene er offentligt tilgængelige ved henvendelse. En mere samlet og lettilgængelig datainfrastruktur, der er forankret via Danmarks Miljøportal, vil styrke transparens, kvalitet og anvendelighed.
Forurenende stoffer (eksempel på manglende dækning)	<p>Det giver anledning til bekymring, at overvågningen af miljøfarlige stoffer fortsat ikke fremstår tilstrækkeligt geografisk dækkende i alle danske havområder. Udkastet peger selv på, at der i Kattegat og Nordsøen mangler data for flere centrale stofgrupper, herunder PBDE, PFOS, HBCDD samt dioxiner og PCB'er, og at tilstanden for visse stoffer derfor fortsat er usikker. Samtidig fremgår det, at den direkte overvågning i fisk og biologiske effekter er baseret på ganske få stationer. Det svækker muligheden for at foretage en robust og repræsentativ vurdering af den kemiske belastning i hele det danske havområde. Dette er særligt problematisk i lyset af, at overvågningsprogrammet efter eget formål skal muliggøre en løbende vurdering af miljøtilstanden i alle danske havområder.</p> <p>Det anbefales, at den geografiske dækning af overvågningen af miljøfarlige stoffer styrkes i det endelige program, særligt i Kattegat, Nordsøen og øvrige åbne havområder, hvor datamanglerne i dag begrænser vurderingsgrundlaget. Der bør sikres flere geografisk fordelte stationer for både kemiske målinger og biologiske effekter, så overvågningen i højere grad bliver repræsentativ for hele det marine område, som havstrategien omfatter.</p>